

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Mórocz Ügyvédi Iroda (4025 Debrecen, Batthyány u. 7. fszt/5.; ügyintéző: Dr. Mórocz István ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Tiborcz Attila ügyvéd (5000 Szolnok, Dózsa Gy. u. 22.) által képviselt I.r. alperes neve (I.r. alperes címe) I.r. és II.rendű alperes neve (II.r. alperes címe) II.r. alperesek ellen, fuvardíj megfizetése iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2008. április 23-án meghozott 8.G.20.001/2008/5. számú ítélete ellen, az alperes részéről 6. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit pedig a következőképpen változtatja meg:

Az I.r. alperes közvetlen, a II.r. alperes közvetett marasztalásának főösszegét

11 528 (Tizenegyezer-ötszázhuszonnyolc) Ft-ra és annak az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott időtartamra, az ott meghatározott mértékben járó kamatára leszállítja, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasítja.

Mellőzi az alpereseknek a felperes javára elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 27 000 (Huszonhétezer) Ft összegű összevont első- és másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes, mint fuvarozó a keresetében az alpereseket 141 548 Ft és annak késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni. Az alperesek a felperes követeléséből 11 528 Ft-ot elismertek, ezt meghaladóan azonban a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a felperes az áru késedelmes kiszolgáltatásával az I.r. alperesnek 130 000 Ft kárt okozott, amelyet a felperes követelésébe az I.r. alperes be kívánt számítani.

A felperes a beszámítási kifogásban megjelölt kár bekövetkezésének tényét is és összecszerúságát is vitatta, ezért a beszámítási kifogás elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 2006. november 20-án .../8. számon meghozott ítéletében a felperes javára az I.r. alperest 15 napon belül, a II.r. alperest pedig a követelésnek az I.r. alperestől való behajthatatlansága igazolásától számított 15 napon belül 11 528 Ft, továbbá annak 2006. január 7-től a kifizetésig járó késedelmi kamatai, valamint 10 000 Ft

perkölség megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak ezt az ítéletét a 2007. november 27-én meghozott .../6. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. E végzés indokolása szerint az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a felperes a rossz időjárási körülményekre, illetőleg az útlezárásra hivatkozással nem mentesülhet a késedelmes kiszolgáltatás jogkövetkezményei alól. Tévesnek találta azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését tekintetben, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján bizonyítottanak fogadta el az alperesek részéről állított kár bekövetkezését, valamint annak összegét és azt a felperes követelésébe teljes összegben beszámíthatónak tartotta. E tekintetben a másodfokú bíróság a bizonyítékokat elégtelennek, a tényállást pedig hiányosnak találta és ezért az elsőfokú bíróságot az eljárás megismétlésére utasította, azzal az iránymutatással, hogy az új eljárásban tisztázni kellett, hogy milyen módon történt meg a **L Kft.** részéről az alperesek állítása szerinti, „káráthárítás” az I.r. alperesre és a hivatkozott kár bekövetkezése mennyiben függött össze a felperes késedelmével.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás eredményeként 2008. április 23-án meghozott .../5. számú ítéletében az I.r. alperest 15 napon belül, a II.r. alperest pedig az I.r. alperestől történő behajthatatlanság igazolásától számított 15 napon belül a felperes javára 141 548 Ft, valamint annak az ítélet rendelkező részében meghatározott időtartamú és mértékű késedelmi kamatai megfizetésére, továbbá arra kötelezte, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 28 277 Ft perköltséget.

A megállapított tényállás szerint a felperes az I.r. alperes által megrendelt fuvarfeladatot 2005. november 28-án, késedelmesen teljesítette.

Ezt követően a **L Kft.** az I.r. alperest írásban arról tájékoztatta, hogy az áru késedelmes kiszolgáltatása miatt 80 000 Ft + Áfa (az áru továbbszállítására 2005. november 25-én kiállított jármű fuvarkölsége miatt 45 000 Ft + Áfa; a 2005. november 26-án reggel kiállított jármű költsége miatt 15 000 Ft + Áfa; a két szerelésvezető várakozási ideje miatt 20 000 Ft + Áfa) összegű kára keletkezett, továbbá 50 000 Ft + Áfa kedvezményt kényszerült adni a vevőjének, annak érdekében, hogy az árut a késedelem ellenére átvegye.

A felperes 2005. december 5-én az I.r. alperes felé leszámlázott bruttó 145 548 Ft fuvardíjat, 2006. január 6. teljesítési határidővel. Az I.r. alperes azonban a számla ellenértékét nem fizette meg.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek teljes mértékben helyt adó döntését azzal indokolta, hogy az alperesek beszámítási kifogását alaptalannak találta. Arra hivatkozott, hogy a beszámítási kifogás alaposságához az alpereseknek bizonyítaniuk kellett volna, hogy a fuvarozási szerződés késedelmes teljesítésével okozati összefüggésben az I.r. alperest olyan kár érte, amelynek megtérítéséért a felperes, mint fuvarozó az 1971. évi 3. tvr-rel kihirdetett „A nemzetközi közúti áru fuvarozási szerződésről” szóló, Genfben, 1956. évi május 19. napján kelt Egyezmény (a továbbiakban: CMR.) 19. Cikk 5. pontja szerinti kártérítési felelősséggel tartozik. Az alperesek azonban e bizonyítási kötelezettségüknek nem tudtak eleget tenni sem a károk bekövetkezése, sem azok összege tekintetében. Nem

csatoltak ugyanis az alperesek olyan okirati bizonyítékot (számlát, megállapodást, elszámolást, vagy egyéb könyvelési adatot), amely alkalmas lehetett volna annak kétséget kizáró igazolására, hogy a **L Kft.** a perbeli fuvarfeladat késedelmes teljesítése miatt nála bekövetkezett kárt áthárította az I.r. alperesre. Az elsőfokú bíróság nem találta alkalmas bizonyítéknak azt az igazolt körülményt, hogy az I.r. alperes nem számlázott fuvardíjat a **L Kft.** megrendelője felé, az I.r. alpereshez a L Kft. által benyújtott kárbejelentéssel együtt sem. Álláspontja szerint ugyanis azt a tényt, hogy az I.r. alperes nem számlázott fuvardíjat „az I.r. alperes egyoldalú döntéseként kell értékelni és nem vehető figyelembe akként, hogy a **L Kft.** a ténylegesen bekövetkezett kárát bizonyítottan áthárította az I.r. alperesre, azaz az I.r. alperessel szemben a beszámítási kifogásban megjelölt összegű kártérítési igényt érvényesítette”. A beszámítható követelés jogalapjának és összegszerűségének bizonyítottasága hiányában pedig a beszámítási kifogást el kellett utasítani és az alpereseket a teljes fuvardíj megfizetésére kellett kötelezni.

Az elsőfokú bíróság újabb ítélete ellen az alperesek nyújtottak be fellebbezést, amelyben kérték, hogy a bíróság adjon helyt a beszámítási kifogásuknak és kötelezze a felperest a perre felmerült költségeik megtérítésére. Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a felperes az árut általa sem vitatottan késedelmesen szolgáltatotta ki. Ezért - álláspontjuk szerint - a felperes a 2005. november 25-től november 28-ig tartó 56 órás késedelemre „A közúti árutovábbítási szerződésekről” szóló, 2/1981. (I.31.) MT. rendelet 8.§ (2) bekezdése szerint a késedelem minden megkezdett órájára a fuvardíj 2%-ának megfelelő összegű, tehát a fuvardíj 112%-ának megfelelő kötbért köteles fizetni. Az alperesek a fellebbezésükben e késedelmi kötbér összegéből „a korábban más jogalapon beszámítani kért 130 000 Ft összeget kérték a felperes keresetébe beszámítani”. Másodlagosan pedig - a késedelmi kötbér beszámításának eredménytelensége esetére - fenntartották a kártérítés jogcímére alapozott beszámítási kifogásukat. Ezzel összefüggésben állították, hogy a megismételt eljárásban okirattal bizonyították, hogy az áru késedelmes kiszolgáltatása miatt az I.r. alperes megbízójának, a L Kft-nek 130 000 Ft kára keletkezett, amelyet a megbízó az I.r. alperesre hárított. Álláspontjuk szerint a szerződési okirat és a 2005. évi számlakönyv csatolásával azt is bizonyították, hogy az I.r. alperes a kár kompenzáció útján történő megtérítésében állapodott meg a L Kft-vel, amelyet akként teljesített, hogy a Kft. által fizetendő fuvardíjra vonatkozóan (amelynek összege kis eltéréssel megegyezett a kár összegével) nem állított ki számlát a L Kft. felé. Ennek megfelelően a **L Kft.** a perbeli fuvarfeladat teljesítéséért - a nála keletkezett kár kompenzálásaként - nem fizetett fuvardíjat az I.r. alperesnek.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a saját indokai szerint történő helybenhagyását és az alpereseknek a másodfokú perköltségében való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az alperesek a fellebbezésükben az I.r. alperes kötbérköveteléseként új jogcímen terjesztettek elő beszámítási kifogást, amelyre nem volt eljárásjogi lehetőségük a Pp. 247.§ (3) bekezdésében írt feltételek hiányában. Az I.r. alperes kártérítési követelésével összefüggő beszámítási kifogás elutasítása pedig a kár bekövetkeztének és összegének bizonyítatlansága miatt megalapozott volt.

Az alperesek a fellebbezésükben - annak tartalma szerint - nem terjesztettek elő fellebbezést az elsőfokú bíróság ítéletének az őket a perbeli elismerésük alapján 11 548 Ft

és késedelmi kamatai megfizetésére kötelező (a beszámítási kifogással nem érintett) rendelkezése és annak indokai ellen, a felperes pedig az elsőfokú bíróság ítéletet nem fellebbezte meg. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel nem érintett ez a része a Pp. 228.§ (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. A Debreceni Ítéltábla pedig az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (3) bekezdésének megfelelően csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

Az alperesek fellebbezése alapos.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében arra helyesen hivatkozott, hogy a másodfokú eljárásban az alpereseknek a 2/1981. (I.31.) MT. rendelet 8.§ (2) bekezdésén alapuló késedelmi kötbérfizetési kötelezettségére alapozott beszámítási kifogása már nem volt figyelembe vehető. Az alperesek ugyanis ezzel a nyilatkozatukkal a felperes követelésével szembeni új tényállításon alapuló, olyan újabb jog érvényesítése iránti beszámítási kifogást terjesztettek elő, amelyet a Pp. 247.§ (3) bekezdése a másodfokú eljárásban nem tesz lehetővé.

Az adott esetben ugyanis a felperes az alperesek késedelmi kötbérvetelésének beszámítása iránti igényét nem ismerte el, hiszen a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Emellett az is megállapítható, hogy a másodfokú eljárásban beszámítási kért késedelmi kötbérvetelés nyilvánvalóan nem az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően járhatott le.

Ezért az alperesek ezt a beszámítási kifogást a másodfokú eljárásban jogszerűen már nem terjeszthették elő, annak érdemi elbírálására tehát nem kerülhetett sor.

Alappal támadták ugyanakkor az alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletét a beszámítási kifogásuk elutasítása miatt.

A nem vitás tényállás szerint a felperes az I.r. alperes által adott fuvarmegbízást késedelmesen teljesítette, mert az árut nem a szerződés szerinti időpontban (2005. november 25-én), hanem csak 2005. november 28-án szolgáltatta ki. A Debreceni Ítéltáblának a .../6. számú végzésben adott iránymutatása szerint a megismételt eljárásban - a tényállás lényeges változása nélkül - az már nem lehetett a felek között vitás, hogy a felperes, mint fuvarozó az időjárás és útviszonyokra hivatkozással nem mentesülhetett a késedelmes kiszolgáltatás miatt az I.r. alperesnél keletkezett károk megtérítéséért a CMR. 17. Cikk 1. pontja alapján őt terhelő kártérítési felelősség alól. Ezért a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróságot már csak az I.r. alperes által állított kár bekövetkezése és összegszerűsége további vizsgálatára, az azzal összefüggésben szükséges bizonyítás lefolytatására utasította a megismételt eljárásban.

Az elsőfokú bíróság e tárgyban a szükséges bizonyítást a másodfokú bíróság iránymutatása szerint lefolytatta. A bizonyítékok értékelésének eredményeként azonban téves következtetésre jutott, amikor azt állapította meg, hogy az I.r. alperes nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének, sem a nála bekövetkezett károsodás ténye, sem a kár összege tekintetében. Az alperesek ezért a fellebbezésükben alappal sérelmezték az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, amely szerint a kár bekövetkeztének és összegszerűségének bizonyítására nem volt alkalmas az az általuk igazolt tény, hogy a perbeli fuvarfeladat teljesítéséért az I.r. alperes nem számlázott fuvardíjat a megrendelőjének, a L Kft-nek.

A perbeli nemzetközi fuvarozásra vonatkozóan elsődlegesen a CMR. rendelkezéseit kell alkalmazni.

A CMR. nem tiltja, ezért a Ptk. 506.§ (1) bekezdésének utaló szabálya szerint nemzetközi áru fuvarozási szerződés esetében is irányadó a Ptk. 498.§ (1) bekezdésének az a rendelkezése, amely szerint a fuvarozó a küldemény továbbítását más fuvarozóra is rábízhatja. Az alperesek az iratokhoz csatolták az I.r. alperes által a L Kft.-nek, mint megbízónak 2005. november 23-án küldött „fuvarmegbízás visszaigazolás”-át, amelynek alapján az elsőfokú bíróság a **L Kft.** és az I.r. alperes között létrejött szerződést is helyesen minősítette az I.r. alperes és a felperes közötti szerződéssel azonosan fuvarozási szerződésnek. A perbeli nemzetközi fuvarozást a L Kft. rendelte meg az I.r. alperestől, amelyhez az I.r. alperes alfuvarozóként vette igénybe a felperest.

A fuvarozásban részt vevő fuvarozók felelősségére vonatkozóan a nemzetközi fuvarozási jogviszonyra irányadó CMR. a Ptk.-tól eltérő rendelkezéseket tartalmaz. A CMR. 3. Cikke szerint a fuvarozó az Egyezmény alkalmazása esetén alfuvarozója cselekményéért, illetve mulasztásáért úgy felel, mintha maga járt volna el. Ennélfogva a Ptk. 498.§ (2) bekezdésében megállapított az a felelősségi szabály, amely szerint a fuvarozásban részt vevő fuvarozók a fuvarozással okozott károkért egyetemlegesen felelősek, a Ptk. 506.§ (1) bekezdése szerint a jelen perben nem alkalmazható. Az adott esetben a fuvarfeladat teljesítésére az I.r. alperes által igénybe vett felperes (mint alfuvarozó) károkozó magatartásáért a **L Kft.** megrendelő felé a CMR. 3. Cikke szerint az I.r. alperes is felelt. A **L Kft.** ugyanakkor az áru késedelmes kiszolgáltatása miatt keletkezett kárát az I.r. alperestől a CMR. 36. Cikkében foglaltak szerint, mint a vele szerződő első fuvarozótól is jogoszerűen követelhetette, annak ellenére, hogy a kárát nem az I.r. alperes okozta.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a **L Kft.** az áru késedelmes kiszolgáltatásából eredő, több tételből álló, indokolással ellátott kártérítési igényét 2005. december 9-én írásban bejelentette az I.r. alpereshez. A fent artak szerint pedig az I.r. alperes a L Kft. kártérítési igényét jogoszerűen nem utasíthatta el.

Tényként állapítható meg az I.r. alperes által csatolt kimutatások alapján az is, hogy az I.r. alperes a L Kft. felé az elvégzett fuvarfeladatra vonatkozóan számlát nem állított ki. P.R. tanú azt is igazolta, hogy a L Kft. a saját szerződéses partnere, a B Kft. kárát a késedelmes fuvarozással összefüggésben megtérítette, ugyanakkor azt áthárította az I.r. alperesre. Ezekből a körülményekből pedig megalapozottan az a következtetés vonható le, hogy az I.r. alperes megtérítette a fuvarfeladat ellátása során az őt követő fuvarozó (a felperes) által az áru késedelmes kiszolgáltatásával a megrendelőnek okozott kárt a fuvardíja beszámításával, oly módon, hogy a fuvardíjat a **L Kft.** felé nem számlázta ki.

A CMR. ugyanakkor az egymást követő fuvarozók által végzett fuvarozásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó 6. fejezetének 37. Cikkében akként rendelkezik, hogy azt a fuvarozót, aki a jelen Egyezmény rendelkezései alapján kártérítést fizetett, a fizetett kártérítés, valamint a kamatok és költségek erejéig visszkereseti jog illeti meg azokkal a fuvarozókkal szemben, akik a fuvarozásban részt vettek, az e Cikk a), b), illetve c) pontjaiban írt szabályok szerint. (A rendelkezés b) és c) pontjaiban foglaltakra a jelen perben nem merült fel adat.) A CMR. 37. Cikk a) pontja szerint az a fuvarozó, aki az

elvesztést, vagy megsérülést okozta, az általa, vagy más fuvarozó által fizetett kártérítés terhét egyedül viseli. Eltérő rendelkezés hiányában ezt a szabályt kell alkalmazni (a CMR. 17. Cikk 1. pontja szerint) a fuvarozót a késedelmes kiszolgáltatásért terhelő felelősségre is.

A perbeli esetben a felperes a CMR. 17. Cikk 1. pontja szerint őt terhelő kártérítési felelősség alól nem tudta magát kimenteni. Emiatt a más fuvarozó (az I.r. alperes) által fizetett kártérítés terhét a CMR. 37. Cikk a) pontja alapján ő köteles viselni. A fent írtak szerint az alperesek bizonyították, hogy az I.r. alperes a felperes késedelmes teljesítésével a **L Kft.** megrendelőnek okozott 130 000 Ft összegű kárt (kompenzációval) megtérítette. Ezért az I.r. alperes a fuvarozók egymás közötti jogviszonyában irányadó CMR. 37. Cikk a) pontja alapján e kára megtérítését a felperestől alappal követelhetette.

Az alperesek beszámítási kifogása ezért alapos volt, amelynek következtében az I.r. alperesnek a felperes felé fennállott fuvardíj-fizetési kötelezettsége a Ptk. 296.§ (2) bekezdése alapján a beszámított összeg erejéig megszűnt.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az alpereseket (a II.r. alperesre vonatkozó mögöttes felelősségi szabály alkalmazásával) a felperes javára a beszámítással érintett 130 000 Ft-ban és járulékaiban is marasztalta.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla - az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét a Pp. 253.§ (3) bekezdése alapján nem érintve - az ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 253.§ (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperes keresetét az alperesek által elismert 11 548 Ft marasztalási összeget és járulékait meghaladó részében elutasította.

Az alperesek eredményes fellebbezése folytán a pernyertesség-pervesztesség aránya lényegesen megváltozott, az alperesek ugyanis túlnyomó részben pernyertesek lettek. A marasztalásuk összegét pedig elismerték, amelyet a Pp. 80.§ (1) bekezdése alapján a javukra kellett értékelni. Ezért a Debreceni Ítéltábla mellőzte az alpereseknek a felperes javára elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését, ugyanakkor a felperest kötelezte az alperesek javára az ügyvédi munkadíjból eredő első- és másodfokú eljárásbeli költségük, valamint a lerótt fellebbezési eljárási illetékből eredő költségük megfizetésére.

Az alperesek ügyvédi munkadíjból eredő perköltségét a Debreceni Ítéltábla „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és a 4/A.§-a alapulvételével, a Pp. 79.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint, hivatalból határozta meg.

Debrecen, 2009. május 26.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-